

čen o jeho pravdivosti a uzná-li před soudem jeho nepravdivost, může soud upustiti od jeho potrestání.

Pravdivost obvinění nebo tvrzení lze dokazovati jen tehdy, když se jí vinník dovolává. Týká-li se pak obvinění činu trestného, může býti důkaz pravdy podán toliko odsuzujícím právoplatným rozsudkem.

Soud má povinnost vysloviti v rozsudku, že pravdivost obvinění nebyla prokázána, upustí-li od potrestání vinníka proto, že byl vinník z dostatečných důvodů přesvědčen o pravdivosti svého obvinění. Když však soud při provádění důkazů pravdy nebo důkazů důvodného přesvědčení (nyní t. zv. důkaz pravděpodobnosti) nabude přesvědčení, že obvinění je nepravdivé, musí to rovněž vysloviti v rozsudku.

Jak viděti, osnova připustila možnost nabídnutí důkazu pravdy i tam, kde urážlivá tvrzení vztahují se na skutečnosti života rodinného nebo soukromého, na rozdíl od práva dosud platného, jež v takových případech důkaz pravdy vůbec vylučuje. Osnova vychází z přesvědčení, že bylo by povážlivým přepínáním trestní moci zakazovati pod trestem každé sdělení o soukromém životě jiného, jež se dotýká jeho cti, třeba by bylo pravdivé a třeba se sdělení stalo v soukromém rozhovoru, snad zcela důvěrném. (Na př. řekne jeden občan druhému: Pan X. byl včera tak namazán, že se zase

sepral se svou ženou. — Nebo: Paní X. udržuje za mužovými zády poměr s mladým příručím.) Je známo, že takové soukromé nebo rodinné události bývají často předmětem rozhovoru celého města a zabrániti tomu jistě nelze ani trestním zákonem. Je-li ale takové soukromé sdělení beztrestné, je-li pravdivé, pak odporovalo by zásadě odpovědnosti za vinu trestati je v tom případě, když bylo učiněno v přesvědčení o jeho pravdivosti, opírajícím se o dostatečné důvody. Kdo zprávu však šíří lehkovážně dále jako klep, toho ovšem stihne zasloužený trest.

Jinak tomu ovšem bude, stane-li se podobné sdělení ze života soukromého či rodinného veřejné. V takovém případě nesmí býti důkaz pravdy ani připuštěn, není-li veřejné přednesení svým obsahem i formou odůvodněno oprávněným zájmem veřejným nebo soukromým. (Na př. za účelem oprávněné kritiky úředního jednání veřejného funkcionáře, k obhájení vlastní cti atd.)

O urážce presidenta mluví § 303 a stanoví, že důkaz pravdy i důkaz důvodného přesvědčení je vyloučen, spáchal-li vinník ublížení na cti neb urážku oproti presidentu republiky. Spáchal-li vinník takový čin veřejně nebo tváří v tvář neb opětovně před dvěma nebo více lidmi při různých příležitostech nebo tělesným ztýráním, trestá se vězením od 14 dnů

FEUILLETON.

Dolphina POPPÉE:

V ženské trestnici.

Bývalý chéf justice v Chorvatsku dr. Klein, který, nemýlím-li se, je příbuzným bývalého proslulého rakouského ministra spravedlnosti dra Kleina, opatřil mi dovolení, abych mohla navštívit blízko Záhřebu ležící ženskou trestnici a tam vykonávati svá grafologická a psychologická studia.

Trestnice se jmenuje Steinieviceze; dosáhla jsem jí ze Záhřebu kočárem asi za hodinu. Zazvonila jsem a velice mě překvapilo, že mně přišla otevřít mladá jeptiška.

Trestnice působí pěkným dojmem: velká zahrada, vše bíle natřeno — a nebýt zamřížovaných oken, ze kterých se po nás dívaly vězněné ženy, neměl by člověk vůbec dojmu, že je v žaláři.

Přišla nám vstříc představená ústavu, stará jeptiška imponujícího zevnějšku, a velmi se podivila, když jsem jí řekla, že chci v ústavě konati grafologická studia. Vůbec nevěděla, co je to grafologie, poněvadž podle předpisů nesmí nic světského číst a nebyla tudíž ani dost málo informována o písmoznalství.

Uvedla mne pak do velkého sálu, kde bylo asi 40 děvčat a žen, které šily. Když jsme vešly, všechny zvědavě zvedly hlavu — bylo to pro ně v jejich neobvykle jednotvárném životě něco neobyčejného — shlukly se kolem mne, začaly mně líbat ruce, a poněvadž se domnívaly, že jsem lékařka, začaly hekat a naříkat; každá chtěla nějaký prášek nebo mastičku, abych jim pomohla. Jak vidět,

jsou ženy všude stejné a před lékařkou mají každá hned nějakou nemoc.

Bylo mi divné, že nikde nevidím dozorců a že přece se udrží kázeň. Představená mi vysvětlila, že kázeň je naprostá a že dozorců nemohou být v ústavě proto, aby se zabránilo poměrům jejich s vězňenými, které vyhledávaly dříve, dokud v trestnici dozorcí byli, právě zejména ty ženy, jež odpykávaly si tresty za vraždy svých mužů. Poměry takové v trestnici bývaly a nezůstávaly bez následků.

Ačkoli vězněné byly téměř vesměs mladé ženy, přece skoro každá měla za sebou nějakou vraždu — ta zabila muže, ta matku, děti — a každá z nich měla nějakého milence — s manželskou věrností jsou tam nějak v neshodě.

Potom mě jeptiška, omluvivši se, předala své mladší zástupkyni a ta mne zavedla do jiné místnosti, kde se trestanky učily psát. Bylo to v době konců uherské vlády a bylo tam tehdy velmi málo škol. Ty byly ještě tak vzdálené a docházce bránilo tolik překážek, jako neschůdné hory a špatné počasí v zimě, že 75% bylo analfabetů a teprve v ústavě se naučily pořádně psát, což bylo pro ně velmi užitečné.

Mezi uvězněnými byly také dvě cikánky, které byly nápadně krásnými očima a jako havran černými vlasy. Ptala jsem se své průvodkyně, co provedly, a bylo mi řečeno, že kradly. Žádala jsem jednu z nich, aby mi hádala z ruky, když to cikánky tak dobře umívají, abych se něčemu naučila. Učinila tak s nevelkou chutí a sezнала jsem, že mi řekla ve všem pravý opak. Cikánky byly velmi žárlivy na své vědomosti, které získaly

do 6 měsíců nebo žalářem od 1 měsíce do 1 roku.

O utržení jedná § 304 a praví: Kdo živě obviní jiného z takového jednání nebo živě tvrdí jinou takovou skutečnost, že tím je ohrožena jeho čest, trestá se vězením od 14 dnů do 6 měsíců nebo žalářem od 1 měsíce do 1 roku. Jedná-li však vinník podle promyšleného plánu s úmyslem, aby zničil dobrou pověst jiného neb aby rozvrátil jeho rodinný život či podkopal jeho občanské postavení, trestá se žalářem od 1 měsíce do 3 let.

Utrhání liší se tedy od urážky (§ 301) tím, že při utržení pronáší vinník tvrzení vědomě nepravdivé. (Slůvko „živě“ snad by se mělo v § 304 nahradit slovem „nepravdivě“.)

Pokutu o zabývá se § 305 a stanoví podle obdoby práva civilního, které dovoluje, aby tomu, kdo byl poškozen na těle, byla přisouzena přiměřená částka za utrpěnou bolest tělesnou (bolestné), možnost aby ve prospěch toho, kdo byl postižen urážkou neb utržením, byla (na jeho žádost) přiznána pokuta až do výše 100.000 Kč jako náhrada za utrpěné útrapy duševní.

S tímto ustanovením možno souhlasit už proto, že se jím jistě omezi řemeslné urážení, dnes tak rozbujnělé.

Poslední paragraf této hlavy, § 306, jedná o formálnostech a stanoví, že veškerá ublížení na cti, urážky i utržení stihají se (s malými

prý tradicí od babičky a prababičky, a velmi úzkostně je skrývaly.

Pak jsem byla zavedena do jiné místnosti, kde ženy pracovaly na výšivkách a jiných ručních pracích. Jakmile jsem vstoupila, padla přede mnou na kolena krásná, urostlá mladá Srбка a štkavě mě žalostným tónem, takže mně až u srdce bodlo, zaprosila: „Uvidím své dítě?“ Považovala mě za věvodkyni Blanku Salvator, která tam také občas docházívala, a velmi plačtivě žadonila na mně, aby směla uzítí své dítě, které spatřila naposled jako kojence. Pak byla pro zabití svého muže odsouzena na 20 let žaláře a celých 13 let marně toužila své dítě spatřit. Řekla jsem jí: „Napište přece domů.“ Sklesle odpověděla: „Neumím psát, nikdy jsem se tomu nenaučila.“ „Tak si dejte dopis napsat.“ „Ani to by mnoho nepomohlo, rodiče doma také neumějí číst a psát.“ Poměry jsou tam tak hrozné. Požádala jsem jeptišku, aby to zařídila, aby se mohla dozvědět něco o svém dítěti, což mi ona slíbila. Žena mi vděčně děkovala, že se splní její dávné přání.

Bylo tam také mladé, hezké děvče se svou matkou. „Milostivá, to vám nemohu říci,“ řekla jeptiška a utekla, když jsem se jí ptala, proč je děvče vězněno. Zeptala jsem se jedné z žen, která jediná uměla německy; ta se usmála a pověděla mi, že dívka zabila svého milence zvláštním způsobem, takovým, jakým podle jedné z mnohých versí sešel se světa i rakouský korunní princ Rudolf.

Mladá jeptiška se už nevrátila a tak jsem požádala tu, která uměla německy, aby mi byla průvodkyní. Byla to velmi inteligentní dívka, která uměla dobře číst a psát a často pro druhé vyřizovala korespondenci. Vyprá-

výjimkami) jen na obžalobu soukromou. Směřuje-li urážka neb utržení proti zemřelému nebo neznámému, přísluší právo k obžalobě jeho příslušníkům (podle § 30, odst. 2.). (Pokračování.)

Nadávkou manžela důvodem k opuštění domácnosti.

(Vrchní zemský soud v Praze.)

Zajímavý spor řešil tyto dny pražský zemský soud civilní. Paní Milada B., choť majitele závodu krejčovského, podala rozvodovou žalobu proti svému manželovi a žádala o prozatímní opatření povolením odděleného bydliště a výživy. Uváděla, že jí manžel bez příčiny a soustavně nadává a tím ji snižuje ve veřejné vážnosti. Její právní zástupce Dr. Bas uváděl pak, že urážky samotné jsou postačujícím důvodem pro povolení prozatímního opatření a že není zapotřebí, aby žalující žena byla ohrožována na zdraví, případně i na životě.

Zemský civilní soud přistoupil na toto stanovisko a uznal obžalovaného muže povinným, aby platil alimenty.

Žalovaný muž stěžoval si k vrchnímu soudu, jenž za předsednictví rady nejv. soudu Uchytěla stížnost jeho zamítl a potvrdil rozhodnutí zemského soudu, při čemž kladl

věla mi také smutnou příčinu, proč byla uvězněna. Byla to stará a vždy zase nová pohádka. Byla zasnoubena se synem souseda, kterého velmi milovala; ten ji svedl a když se dostavily následky, vysmál se jí a opustil ji s úšklebkem. To jí tak rozčílilo, že strhla na stěně visící pušku a zastřelila ho. Že to bylo do zad, byla to úkladná vražda, a dostala za ni 15 let těžkého žaláře. „Kdyby si každý předložil následky svého činu, předešlo by se mnohému neštěstí,“ poznamenala s pláčem.

Jedna z žen měla nápadně hrubý, až brutální výraz v obličeji. Na moji otázku: „Proč tu jste?“ řekla cynicky: „Zabila jsem svých pět dětí.“ Když jsem se ptala, co tomu řekl otec, odsekla: „Což já mám vědět, kdo byl jejich otcem?“ Rozzlobeně jsem se od ní odvrátila a raději jsem následovala jeptišku, která se zatím již vrátila a odvedší mě do svého přijímacího pokoje, ptala se mně, jsem-li spokojena s výsledky své návštěvy.

Děkovala jsem jeptišce za její laskavost, justiční šéf mě již očekával. Rozloučila jsem se a vsedla do kočáru k domovu. Ještě jednou jsem se plna dojmů ohlédla a spatřila jsem, jak ženy za mřížemi mi rukou a šátkem mávaly na rozloučenou, roztouženy hleděly do dálky a záviděly mi, že se mohu tak klidně vzdálit. Teprve tenkrát jsem poznala, co to je být na svobodě, nebýt omezována, jakou to má cenu, jít, kam se mi líbí, a nemít vyměřený každý krok a každý pohyb jako v kleci.

Co asi nyní dělají všechny ty trestanky? Kam je rozprášil osud, byly-li propuštěny? Shledala se matka se svým dítětem, a jak dnes žijí? Často si na všechny vzpomínám.